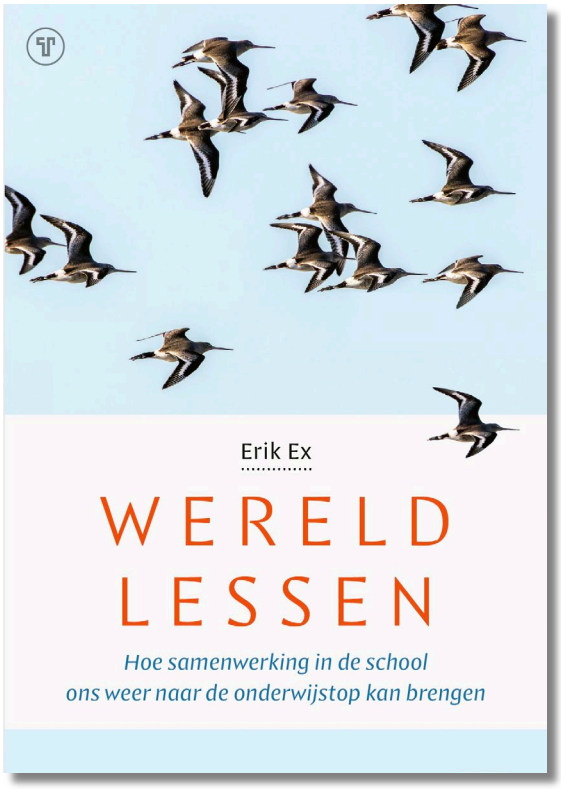
DE MOEITE WAARD IN ONDERWIJSONDERZOEK

November 2026

Wereldlessen: Samen het verschil maken - Erik Ex

Een les die goed loopt, een aanpak die een leerling verder helpt of een vraagstuk waar je nog niet uitkomt: ons dagelijks werk biedt volop aanknopingspunten om van elkaar te leren. Hoe benutten we die ervaringen als collega's? En hoe maken we van individuele inzichten gezamenlijke onderwijsverbetering?

In zijn boek *Wereldlessen – Hoe samenwerking in de school ons weer naar de onderwijstop kan brengen* onderzoekt geschiedenisleraar Erik Ex de kracht van samenwerking tussen docenten. Hij verbindt ervaringen uit schoolbezoeken in binnen- en buitenland met onderzoek naar *collective teacher efficacy*: de gedeelde overtuiging van een docententeam dat het samen invloed kan uitoefenen op het leren van leerlingen.

Die overtuiging groeit wanneer we samen ervaren dat een aanpak werkt. Bijvoorbeeld door lessen gezamenlijk voor te bereiden, bij elkaar te kijken, feedback te vragen en te onderzoeken wat leerlingen van ons onderwijs opsteken. Zo bouwen we aan een gemeenschappelijke taal over goed onderwijs én aan vertrouwen in ons gezamenlijke kunnen.

Wat kunnen we hiermee in onze eigen school?

Het boek biedt herkenbare aanknopingspunten voor het gesprek binnen secties en afdelingen:

- Maak elkaars lespraktijk zichtbaar. Kijk bij een collega in de les en nodig ook iemand uit in jouw lokaal. Een concrete kijkvraag helpt om gerichte feedback te krijgen.
- Onderzoek samen wat werkt. Bespreek leerlingwerk, deel ervaringen met een didactische aanpak en gebruik inzichten uit onderzoek om vervolgstappen te bepalen.
- Neem gezamenlijke verantwoordelijkheid. Vraagstukken zoals leesvaardigheid, motivatie en een prettig leerklimaat raken ons allemaal. Een gedeelde aanpak krijgt kracht wanneer iedereen eraan bijdraagt.
- Ontwikkel samen onderwijs. Het gezamenlijk ontwerpen en verbeteren van lessen en curriculum biedt ruimte om vakkennis, ervaring en ideeën bij elkaar te brengen.

Daarbij zijn tijd, vertrouwen en ondersteuning vanuit de schoolleiding belangrijke voorwaarden. Van elkaar leren vraagt immers ook dat we twijfels kunnen delen, vragen durven stellen en feedback kunnen ontvangen.

Voor ons op het JPT is dit een uitnodiging om stil te staan bij de samenwerking die er al is én bij de mogelijkheden om die te verdiepen. Een mooie startvraag voor een volgend sectie- of afdelingsoverleg is: welke vraag uit onze lespraktijk willen we samen onderzoeken, en waaraan merken we dat onze aanpak leerlingen verder helpt?

Nieuwsgierig geworden? Wereldlessen van Erik Ex verscheen in 2026 bij Telos Uitgevers. Linkjes om te luisteren of te kijken:

Luister via Spotify

Bekijk de aflevering op YouTube

Bekijk het afleveringsoverzicht op de researchED NL website